

Werkplaats Duurzaam

Een initiatief van Aktiegroep Het Oude Westen

Terugblikken en vooruitkijken 2021 – 2024

Corrie Kreuk 31 december 2024

Terugblikken en vooruit kijken

In 2021 werd vanuit de bewonersorganisatie Aktiegroep Het Oude Westen de Werkplaats Duurzaam opgericht. Van meet af aan is dit een initiatief van onder op geweest: bewoners gingen met elkaar nadenken en aan de slag om deze (fysieke) plek vorm te gaan geven. Inmiddels heeft de Werkplaats Duurzaam een eigen plek verworven onder de paraplu van Aktiegroep Het Oude Westen en in de wijk. In dit verslag blikken we terug op de afgelopen periode en kijken we vooruit naar de toekomst.

Aktiegroep Het Oude Westen

Sinds 1970 is de Aktiegroep Het Oude Westen een organisatie voor, door en van bewoners en wordt er op allerlei manieren gewerkt aan een sociale en duurzame wijk voor iedereen. Ze is gevestigd in een pand dat centraal in de wijk is gelegen en dagelijks geopend. Bewoners lopen er gemakkelijk binnen met een vraag, een zorg of een idee. Hieruit zijn in al die jaren vele initiatieven ontplooit, projecten opgezet en plannen uitgevoerd. Meestal met ondersteuning van opbouwwerkers en extern deskundigen.

Bij Aktiegroep Het Oude Westen telt iedereen mee. De kracht en de meerwaarde ligt met name in het verbinden van mensen rond een duurzame samenlevingskwaliteit, vaak samenhangend met een fysieke, economische en sociale dimensie. Het Oude Westen is een internationale buurt, 90 procent van de bewoners heeft een migratieachtergrond. 60 Procent van de woningvoorraad bestaat uit sociale woningbouw. Vanuit de Aktiegroep Het Oude Westen is er altijd oog geweest voor bewoners die de touwtjes aan elkaar moeten knopen of die niet vanzelfsprekend de weg weten naar diensten en voorzieningen en er worden verbindingen gelegd met meer kansrijke bewoners.

Daarnaast werkt de Aktiegroep Het Oude Westen samen met allerlei partijen. Zo ontstaan vitale coalities tussen bewoners, organisaties in de wijk, gemeentelijke diensten, de woningbouwcorporatie, studenten, universiteiten, hoge scholen en onderzoeksbureaus. Het succes van de afgelopen 55 jaar én de toekomstplannen maken van de Aktiegroep Het Oude Westen een waar Rotterdams ‘sociaal monument’ en zij is opgenomen in het Netwerk Immaterieel Erfgoed Nederland.

Verduurzaming, klimaatadaptatie en een circulaire economie

Wereldwijd zijn er klimaatdoelen gesteld die gericht zijn op het tegengaan van klimaatverandering en om gevolgen van de opwarming van de aarde te verzachten. Deze doelen zijn vastgelegd in internationale overeenkomsten en nationale plannen. Hier zijn langdurige (financiële) investeringen voor nodig en het succes ervan hangt samen met de inzet van overheden, bedrijven én burgers. De klimaatdoelen staan onder druk, wegens verschil in belangen en inzicht. Toch gebeurt er wereldwijd ook heel veel op dit vlak. Ook de gemeente Rotterdam is druk bezig met verduurzaming en daarnaast zijn er allerlei bewonersinitiatieven in de stad rond dit onderwerp.

Bij de Aktiegroep Het Oude Westen zijn verduurzaming, klimaatadaptatie en een circulaire economie belangrijke thema's. In 2021 werd hiervoor de Werkplaats Duurzaam opgericht.

Doelstelling van de Werkplaats Duurzaam: ruimte bieden aan bewoners die zich inzetten voor een duurzame leefomgeving. Dat doen zij middels het organiseren van activiteiten rond de transitie naar klimaatbestendige, energiezuinige en een circulaire samenleving.

Werkplaats Duurzaam: een terugblik

De fysieke plek

In april 2021 werden er met actieve bewoners vier rondetafelgesprekken georganiseerd over de ontwikkeling van de Werkplaats Duurzaam. Op basis hiervan werd de Initiatiefgroep Werkplaats Duurzaam opgericht. Deze groep ging concreet aan de slag om samen met een architect uit de buurt (en “vriend” van de Aktiegroep) een fysieke ruimte binnen de Aktiegroep vorm te gaan geven. Het moest de thuisbasis worden voor bewoners(-groepen) die actief bezig en betrokken zijn bij verduurzaming in het Oude Westen. Een plek voor overleg, uitwisseling, het organiseren van activiteiten, zoals workshops, lezingen, exposities, kortom elk initiatief dat bijdraagt aan het brede begrip duurzaamheid. In de eerste plaats gericht op mensen in de wijk, maar met ook ruimte voor betrokkenen van buiten. Met hergebruikte materialen ging de initiatiefgroep zelf aan de slag om de ruimte op te knappen en in te richten. Met als resultaat dat er vanaf november 2021 een mooie functionele ruimte beschikbaar en in gebruik is.

Een onafhankelijk bewonersinitiatief

De Werkplaats Duurzaam is een onafhankelijk bewonersinitiatief. Het doel is niet om medebewoners te overtuigen van het belang van een duurzame wijk, maar wil wel enthousiasmeren, informeren, helpen, bemiddelen en verbinden rondom het brede begrip duurzaamheid.

De activiteiten en projecten zijn afgestemd op een zo breed mogelijk publiek. Zodat iedereen zich er thuis kan voelen en mee kan doen.

Initiatieven komen van bewoners zelf en worden vanuit de Aktiegroep Het Oude Westen samen verder ontwikkeld. Het is een broedplek voor kansen en nieuwe ideeën. Persoonlijke verhalen, ervaring en kennis van bewoners/deskundigen staan hierbij centraal. Deze verhalen kunnen leiden en hebben geleid tot veel concrete activiteiten en projecten die vaak met professionele ondersteuning werden uitgevoerd en opgezet.

Omdat niet van te voren vast staat wat zich aandient, is het belangrijk dat de Werkplaats Duurzaam ook functioneert als een open space: een plek waar iets nieuws kan ontstaan, een plek voor ideeën waar bewoners zelf in geloven en enthousiast over zijn die verder kunnen worden uitgewerkt en uitgevoerd. Maar mooie ideeën kunnen ook verzanden, soms lukt het niet zoals van te voren gedacht. De Werkplaats Duurzaam wil ook een plek zijn waar geëxperimenteerd kan worden en niet alle missies hoeven en zullen perfect slagen.

Het vraagt tijd en soms een lange adem om bewoners mee te krijgen voor verduurzaming. Het is ook een zoektocht om wegen te vinden die aansluiten bij behoeften en wensen van bewoners zelf. Elke verbinding die gelegd wordt is belangrijk én het is het steentje in het water die de kring groter maakt.

Activiteiten en projecten

Vanuit de Werkplaats worden tot heden een mix aan activiteiten georganiseerd en projecten opgezet en voortgezet. Er werden allerlei grote en kleine projecten en activiteiten uitgevoerd, er waren informatieve bijeenkomsten, lezingen, exposities, en er is een aanbod ontwikkeld en verder uitgebreid op het gebied van verduurzaming, klimaatadaptatie en een circulaire economie.

Hieronder een overzicht:

Communicatie en netwerk

De communicatie van de Werkplaats Duurzaam verloopt via mond op mond, Buurtkrant Oude Westen, huisblad de Hiero en de sociale media van de Aktiegroep Het Oude Westen, zoals de website, Facebook en Instagram. De afgelopen jaren werden er diverse informatieve filmpjes gemaakt rond het thema Duurzaam. Deze werden gebruikt bij informatieve bijeenkomsten en ze kunnen bekeken worden via de website van de Aktiegroep Het Oude Westen.

Er is een netwerk opgebouwd van bewoners, (vrijwilligers-)organisaties in de wijk, scholen, gemeentelijke diensten (waaronder Rotterdam Circulair), woningbouwcorporatie Woonstad, hoge scholen en universiteiten. Geregeld wordt er gezamenlijk opgetrokken rond het thema Duurzaam.

Een voorbeeld: Bewoners organiseerden in samenwerking met de Afvaldienst van de Gemeente Rotterdam diverse keren een Pop-Up Milieupark in de wijk. Buurtbewoners konden er spullen brengen, zoals chemisch afval, kapotte elektrische apparaten en nog herbruikbare spullen. Het Ruilpunt verzorgde een koopjestafel met tweedehands spullen. Energiecoaches gaven tips hoe je de energierekening kunt verlagen. Het team Wij(k) Vergroenen gaf inspiratie hoe je mee kunt helpen om de wijk nog groener te maken. Boeken konden ingeleverd worden voor Leeszaal West.

Aktiegroep Het Oude Westen heeft van oudsher een sterke relatie met de (vrijwilligers)organisaties in de wijk. Vanuit de Werkplaats Duurzaam werden er in de stad Rotterdam relaties gelegd met allerlei bewonersinitiatieven rond duurzaam. Ook landelijk werd inspiratie opgedaan en kennis vergaard.

Movisie deed onderzoek in 2023 naar de werkwijze van de Aktiegroep Het Oude Westen, waaronder de Werkplaats Duurzaam: bewoners in actie voor Rotterdam Oude Westen. Hieruit is gebleken dat de aanpak van de Aktiegroep goed werkt.

Citaat uit het rapport: Wat goed werkt in de aanpak van de Aktiegroep is het collectief en van onderop – dus samen met inwoners – aanpakken van problemen, waarbij de inwoners volop ruimte krijgen en nemen voor initiatief en ontplooiing. De Aktiegroep heeft een activistische, politiserende werkwijze, die stamt uit haar lange geschiedenis, waarin het organiseren van tegengeluid een belangrijk element is.

Een van de succesfactoren is het midden in de wijk gelegen gebouw van waaruit de Aktiegroep opereert en waar bewoners makkelijk kunnen binnenlopen met een vraag of idee. Ze vinden een luisterend oor en informatie en hulp bij problemen waar ze tegenaan lopen. De vele vrijwilligers en enkele betaalde krachten van de Aktiegroep zetten zich in voor het verbeteren van de leefbaarheid en de gemeenschapskracht van de buurt. Daarbij hebben ze een scherp oog voor talenten, wensen en dromen van de bewoners.

Team energiecoaches

In september 2022 hebben de Werkplaats Duurzaam en de Energiebank Rotterdam de handen ineengeslagen om huishoudens met een minimuminkomen in het Oude Westen te helpen om energie voor hen betaalbaar te houden. Een groep van 10 vrijwilligers volgde een training bij de Energiebank en gingen als vrijwillige coaches aan de slag. Zij hielpen hun buurtgenoten om inzicht te krijgen in hun energieverbruik, ze gaven besparingsadviezen en coaching om op een duurzame wijze energie te besparen. Zij gingen ook heel praktisch aan de slag door bijvoorbeeld te helpen bij het aanbrengen van isolerende materialen als mensen dit zelf niet konden. Er werden circa 75 huishoudens bezocht en op weg geholpen. Daarnaast organiseerden zij de workshop: tochtstrips en tochtbanden: hoe breng je deze op een goede en functionele manier aan. In 2023 werden bewoners van het woonblok aan de Josephstraat geïnformeerd over de plannen van Woonstad en de Gemeente over het verduurzamen van hun woningen. De energiecoaches kwamen ook bij hen langs om ze te vertellen wat zij zelf al kunnen doen om hun energierekening te verlagen.

Informatieve bijeenkomsten / lezingen

Bij de Werkplaats Duurzaam worden dialoog – lezingen georganiseerd rond uiteenlopende onderwerpen. Zoals energie besparen, textiel en kleding, verduurzaming van oude huizen, verduurzaming woningen van woningcorporatie Woonstad, hergebruik en zuinig omgaan met afvalstromen, de aardgasvrije stad enz..

In samenwerking met het Verhalenhuis Belvédère werden ter inspiratie en bewustwording middels verhalen en portretten in de wijk zichtbaar gemaakt hoe je spaarzaam om kunt gaan met grondstoffen en er waren uitwisselingen bij de Volkskeuken van het Verhalenhuis.

In 2023 was de Theatervoorstelling Buurthuiskamer 2050: interactief theater gespeeld door Rotterdammers over duurzaamheid, circulariteit en energie.

Zonnepanelen

In samenwerking met Blijstroom en Energie van Rotterdam zijn in 2021 zonnepanelen geplaatst op een dak aan de Batavierenstraat. Hiervan konden alle wijkbewoners een stukje kopen. Er werd gebruik gemaakt van de “Postcoderoos” regeling. Daardoor kregen deelnemer korting op je energierekening aan de hand van de energie die met hun aandeel is opgewekt. Op deze manier is het ook voor mensen zonder eigen dak mogelijk om mee te doen aan de energietransitie. Voor mensen met een kleine beurs is er een speciale regeling waardoor de inleg wordt terugbetaald met de opbrengst. Zo doet iedereen op gelijke voet mee en houdt evenveel over aan het eind van het project.

Uitnodiging **De Week van de Werkplaats Duurzaam**

Maandag 14 februari t/m zaterdag 19 februari 2022

De Aktiegroep het Oude Westen organiseert de Week van de Werkplaats Duurzaam. In deze Werkplaats kunnen bewoners elkaar ontmoeten en samenwerken aan verduurzaming. Kom langs, ontmoet buurtgenoten en ervaar wat er mogelijk is. Wil je zelf iets organiseren? Laat het ons weten.

Leuk als je erbij bent!

Elke dag een activiteit

Gesprek over Klimaatverandering
Maandag 14 februari, 19.30 – 21.00
 Met elkaar gaan we in gesprek over onze ervaringen met klimaatverandering. Welke effecten zien we? Wat betekent dit?

Workshop Energielabel van je huis
Dinsdag 15 februari, 12.30 – 15.00
 Wat houdt een energielabel in? Hoe kom je er achter welk label je woning heeft? Wat zijn de gevolgen van het label? Onder begeleiding van twee experts ga je aan de slag.

Woonstad Rotterdam over verduurzaming in de wijk
Woensdag 16 februari, 19.30 – 21.00
 Een presentatie door Woonstad Rotterdam over hun duurzame investeringen in het Oude Westen.

De Wijk! Vergroenen
Donderdag 17 februari, 9.00 – 10.30
 Het team van Wijk! Vergroenen werkt al jaren aan het vergroenen van de wijk. Zij vertellen wat er is gebeurd. Met elkaar bespreken we ideeën voor 2022.

Officiële opening Werkplaats Duurzaam door wethouder A. Bonte
Vrijdag 18 februari 12.30 – 14.30
 De Rotterdamse wethouder A. Bonte van duurzaamheid, luchtkwaliteit en energietransitie opent de Werkplaats Duurzaam als doel. Er vindt een gesprek plaats met wijkbewoners die actief zijn op deze onderwerpen.

Kamerplantenruilmarkt
Zaterdag 19 februari 12.00 – 16.00
 Breng je kamerplanten, stekjes en potten in. Of koop iets leuks tegen een klein bedrag. Meubringen kan tussen 10 en 12 uur. Meer informatie over de markt en meedoen? Bel met de Aktiegroep via 010 4361700 of mail met wilma.kruger@gmail.com

Kringloopwandeling Oude Westen
Zaterdag 19 februari 14.00 – 16.00
 Er zijn allerlei initiatieven en bewoners in de wijk die 'werk maken van hergebruik van spullen en voedsel'. Tijdens de wijkwandeling ontmoeten we enkele bewoners en initiatieven met hun verhalen. Wandel je mee?

Meedoen of meer informatie over een activiteit?
 Neem contact op met Petra van den Berg. Wil je deelnemen aan een activiteit? Meld je vooraf aan, (dit in verband met de coronaregels). Aankomen kan door langs te lopen bij de Aktiegroep aan de Gaffelstraat 1-3, te bellen (010 436 1700) of te mailen: petra@aktiegroepoudesteden.nl.

Workshops

De Werkplaats Duurzaam biedt ruimte voor de organisatie van workshops. Vanaf de oprichting waren er diverse workshops. Vier keer per jaar wordt er onder begeleiding van een kunstenaar uit de wijk een workshop keramiek beschilderen aangeboden. In 2023 werden er twee dialoog/workshops georganiseerd op een basisschool met een groep ouders. Met elkaar ging men in gesprek over voedsel, energie en kleding met als doel bewustwording en om mee te doen met een circulaire economie.

In samenwerking met het Ruilpunt, de Werkplaats Textiel en rEBEL REMAKE werden er in 2024 vier keer up-cylce workshops georganiseerd, waar je van oude stoffen iets nieuws kon leren maken. Er waren drie workshops waar van afvalmateriaal (oude rijstzakken) van de Chinese winkels, nieuwe opbergzakken werden gemaakt.

Exposities

Van 26 januari tot 19 februari 2023 was de tentoonstelling De Zachte Stad bij de Werkplaats Duurzaam te zien. Over de jaarlijks 5000 kilo schapenwol dat wordt vernietigd en de resultaten van een onderzoek over toepassingen voor in de toekomst: voor interieur-, bouwen zelfs de muziekindustrie. Er waren dialooglezingen en workshops leren spinnen.

Vanaf 13 maart tot 14 april 2023 was de expositie Tuinplezier en Wortelwerk. Kinderen deden samen met een kunstenaar in de Wijktuin inspiratie op. Zij maakten prachtige kunstwerkjes die een maand lang te zien waren in de Werkplaats Duurzaam.

Van 24 april tot 5 juni 2024 was de tentoonstelling “De energie van het Oude Westen” te zien in Wijkpark Oude Westen. In beeld werd gebracht welke rol de energietransitie speelt in het leven van bewoners.

Excursies

Vrijwilligers die actief zijn binnen de Werkplaats Duurzaam gingen in 2024 naar de TU Delft. Ze bezochten de “Green Village”. Een nagebouwd dorp waar ze duurzame en groene uitvindingen testen in een echte omgeving waar mensen wonen.

Het Ruilpunt

RUILPUNT
OUDE WESTEN
Zomerkledingmarkt
Van 2 april tot en met 17 mei

Heb je **goede zomerkleding** in de kast hangen (voor kinderen en volwassenen) en draag je deze niet meer? Dan heb je een goede reden om deze kleding bij ons te komen brengen. En wie weet vind je zelf in het Ruilpunt wel iets nieuws! Ruilen gaat via punten, weet je nog niet hoe het werkt? Kom dan gezellig langs, we leggen het graag aan je uit!

17 mei uitverkoop
Op vrijdag 17 mei is er uitverkoop. De laatste items kunnen dan niet alleen met punten, maar ook met geld gekocht worden.

Word lid van de ruilgemeenschap in het Oude Westen!

Het Ruilpunt is een initiatief van Aktiegroep Het Oude Westen

Het Ruilpunt is de plek waar goede bruikbare spullen kunnen worden gehaald en gebracht via een puntensysteem. Naast spullen kunnen er ook diensten worden geruild zoals: klusjes, koken, reparaties, snoei/tuinwerk enz..

Het Ruilpunt wordt geheel gerund door vrijwilligers en is van maandag tot vrijdag van 12.00 – 16.00 u. geopend. Er zijn 1300 mensen lid en er komen gemiddeld 250 bezoekers per maand. Er zijn jaarlijks terugkerende zomer/winter/kerst markten.

Sinds 2023 krijgt het Ruilpunt vanuit Rotterdam Circulair een aantal uren per week ondersteuning van een community builder. Hierdoor heeft het Ruilpunt een ontwikkeling doorgemaakt: er kwam een nieuwe huisstijl, de openingstijden werden verruimd (waaronder een avondopening), er werden nieuwe vrijwilligers geworven, er werden bijkomende activiteiten georganiseerd zoals up-cycle textielworkshops, er werd een geveltuin aangelegd voor het pand en elke donderdagmiddag is er iemand die helpt bij het repareren van apparaten die niet meer werken. Er wordt nagedacht over spullen die hun functie hebben verloren en niet meer worden uitgeruild worden. Ze vertegenwoordigen als voorwerp geen waarde meer. Van welke materialen zijn ze gemaakt, kunnen we hier (nog) iets mee en wat betekent dit? Het Ruilpunt functioneert ook als een laagdrempelige ontmoetingsplek waar je gemakkelijk even naar binnen loopt. Deze ontmoetingen zijn van waarde en ze leiden soms tot duurzame verbindingen.

Een voorbeeld: twee vrouwen raken met elkaar in gesprek: de één houdt van koken, de ander vindt het lastig om voor zichzelf te koken, maar vind het wel belangrijk om gezond te eten. Het resultaat: er wordt een dienst geruild voor punten. Degene die gaat koken, krijgt (opgespaarde) punten van de ander. Zij kan hiermee haar huisraad aanvullen met spullen uit het Ruilpunt.

Werkplaats Textiel

Er is een groot overschot aan kleding op de wereld. Om langer met je kleding te kunnen doen werd in september 2023 de Werkplaats Textiel opgezet. Vaak kan kleding met een kleine ingreep nog gerepareerd of opgepimpt worden. Goed voor het milieu en voor de portemonnee!

De werkplaats is elke vrijdag van 10.00 – 14.00 u. open. Van 10.00 – 11.00 u. is onder begeleiding van een coördinator en textieldeskundige een workshop waar je de kneepjes van het vak kunt leren: zoals het leren hoe je knopen moet aanzetten, een zoom verleggen, een rits inzetten, patroontekenen, werken met verschillende soorten steken .. enz..

Daarnaast nemen deelnemers ook hun eigen kennis en expertise mee en denken met elkaar mee. Heb je een gat in je broek? Met elkaar worden dan veel creatieve oplossingen bedacht. Ben je nog niet zo handig met naald en draad? Hier leer je samen. Er zijn werkmaterialen en er is een naaimachine aanwezig. Deelname is gratis, iedereen is welkom en kan aanschuiven. Gemiddeld komen er in steeds wisselende samenstelling 8 – 10 deelnemers met heel verschillende achtergronden. Ze hebben één ding gemeen: de liefde voor textiel en om samen naaien.

Repair Café

Er worden veel apparaten die niet meer werken weg gegooid, terwijl er soms weinig mis mee is. Dat komt omdat de kennis over reparatie er bij veel mensen niet (meer) is en omdat we gewend lijken te zijn geraakt om spullen die niet meer werken te vervangen voor nieuwe. Dat is zonde en slecht voor het milieu. Om die reden werd in 2023 het Repair Café opgericht bij de Aktiegroep. Het Repair Café is elke derde zaterdag van de maand geopend van 12.00 – 14.00 u. en wordt gerund door drie vrijwilligers. Inmiddels weten steeds meer bewoners de plek te vinden en kwam er van alles ter reparatie langs, zoals koffiezetapparaten, stofzuigers, naaimachines, lampen, enz.. Het Repair Café geen gratis repareerplek en je kunt er geen

spullen afgeven ter reparatie. Er zijn wel deskundige vrijwillige reparateurs en gereedschappen die mensen verder helpen om iets te repareren.

Er komen ook apparaten voorbij die niet meer gerepareerd kunnen worden, maar wel kostbare materialen bevatten. Er wordt over nagedacht wat er nog mogelijk is met deze grondstoffen.

WELKOM BIJ HET REPAIR CAFE!

Regelmatig zijn er Repair Cafés in het Oude Westen en Middelland. Vrijwilligers staan klaar om samen met jou een haperende keukenmachine, een kapotte broodrooster, printer of bijvoorbeeld niet-werkende lamp onder handen te nemen. Wees welkom om samen spullen te (leren) repareren. Dat is leuk en goed voor je portemonnee en het milieu. Door je spullen te repareren hoef je niet iets nieuws te kopen!

WANNEER & WAAR?

In het Oude Westen een keer per maand tussen 12.00-14.00 u. bij de **Werkplaats Duurzaam** van Aktiegroep Het Oude Westen, Gaffelstraat 1-3 op:

- 21 september
- 19 oktober
- 16 november
- 14 december

In Middelland elke zaterdag van 10.00 tot 12.30 u. in het **Wijkpaleis**, Claes de Vrieselaan 72

HET REPAIR CAFE IS GRATIS

MEE HELPEN?

Ben je handig? Doe dan met ons mee! Word vrijwillige reparateur en neem contact met ons op!

info@aktiegroepoudewesten.nl
wijkpaleis@gmail.com

 AKTIEGROEP HET OUDE WESTEN 010 436 1700 HET WIJKPALEIS 06 24 75 4086

Wij(k) Vergroenen

Groen is altijd een belangrijk thema geweest voor de Aktiegroep Het Oude Westen. In de jaren 80 kwam Wijkpark Oude Westen dankzij de Aktiegroep tot stand. Er is een prachtige Wijktuin en een Dierenhof die tot vandaag de dag wordt gerund door vrijwilligers. In deze halve eeuw werd er structureel met vallen en opstaan gewerkt aan een groene wijk. Sinds 2021 is het team Wij(k) Vergroenen heel actief in het Oude Westen. Dit is een groep vrijwilligers die in samenwerking met de Gemeente Rotterdam en woningcorporatie Woonstad bezig zijn met het vergroenen van de wijk door het aanleggen van geveltuinen, het wippen van tegels, het invullen van boomspiegels, het onderhoud van openbaar groen en het plaatsen van regentonnen. Er is een groot netwerk ontstaan van bewoners die meedoen, van het bijhouden van hun eigen geveltuinje tot beheer van binnenterreinen en het aanleveren van kennis en kunde op dit gebied. Meer groen in de wijk zorgt voor verbinding en biedt meer

verkoeling en regulatie van de waterhuishouding. En het draagt bij aan onze gezondheid, van een groene omgeving worden we gelukkiger. Er is een wekelijks spreekuur waar bewoners terecht kunnen met al hun vragen over groen.

Terugkijken 2021 – 2024

Bij aanvang van de initiatieffase en start van de Werkplaats Duurzaam is er met velen goed nagedacht over wat de Werkplaats Duurzaam zou moeten zijn, wat er zou moeten gebeuren en door wie. Inzet en betrokkenheid van bewoners vormden hierbij altijd de basis. Hierboven zijn de meeste activiteiten en projecten beschreven die in de periode van 2021 – 2024 werden ondernomen. Ze sluiten allemaal aan bij de doelstelling van de Werkplaats Duurzaam. Met dit indrukwekkende overzicht wordt ook zichtbaar dat de Werkplaats Duurzaam een belangrijke plek vervult in het Oude Westen.

Het is een plek geworden waar kennis en ervaring wordt uitgewisseld en waar bewoners zich praktisch inzetten rond klimaatadaptatie, verduurzaming en een circulaire economie.

Toch zijn het soms niet persé altijd de onderwerpen die bewoners in eerste instantie aanspreken. Er bij horen, mee kunnen doen, van betekenis voor anderen zijn en samen ergens aan te werken, zijn geregeld ook de motivatie om mee te doen. Armoede (het Oude Westen is

één van de armste wijken in Nederland) buiten de boot vallen, onzekerheid en zorgen over de toekomst spelen soms in hun verhalen vaak een belangrijke rol. Iets doen, samen ergens voor staan en met elkaar iets opzetten of ondernemen geeft verbinding. Zeker in deze tijd van polarisatie, uitsluiting en oorlog is dit belangrijk. Het geeft houvast om het gevoel te hebben er niet helemaal alleen voor te staan. Duurzaamheid is voor hen soms ook een abstract begrip. Al is er veel kennis en kunde onder bewoners met een krappe huishoudbeurs omdat zij wel zuinig moeten zijn.

Aktiegroep Het Oude Westen is altijd een plek geweest waar naar elkaar wordt geluisterd, waar zorgen worden gedeeld en naar mogelijke oplossingen wordt gezocht.

De Werkplaats Duurzaam functioneert ook als ontmoetingsplek. Taligheid is soms minder belangrijk. Een vrouw die de Nederlandse taal niet beheerste, maar wel heel goed is met naald en draad bleek veel te betekenen bij de Werkplaats Textiel. Zij kon haar kennis overbrengen en op deze manier van betekenis zijn. Het zijn soms kleine knoopjes die gelegd worden en die bijdragen aan een duurzame leefomgeving.

Sommige projecten draaien bij de Werkplaats Duurzaam zelfstandig en geheel op vrijwilligers, zoals bijvoorbeeld het Repair Café. Onlangs heeft een bewoner het initiatief genomen om dikke gordijnen te gaan naaien voor mensen die in een slecht geïsoleerd huis wonen en weinig te besteden hebben. Mensen die mee willen doen, materialen en financiën werden door haar snel gevonden. De Werkplaats Duurzaam faciliteert dan: er is een plek en de koffie en thee staan klaar. Het team Wij(k) vergroenen is ook een grote groep bewoners die met een paar uur ondersteuning per week gigantisch veel werk verzet en samenwerkt met allerlei (vrijwilligers) organisaties in de wijk.

Daarnaast vragen veel projecten en activiteiten ook om coördinatie, afstemming en de kunst van het verbinden. Om mensen te inspireren en enthousiasmeren om mee te doen.

Doordat de professionele begeleiding door omstandigheden op een gegeven moment niet meer lukte, is bijvoorbeeld het team energiecoaches uiteindelijk uit elkaar gevallen. Onder de energiecoaches was er niemand die de coördinerende, verbindende en luisterende rol kon oppakken. Het zelforganiserende vermogen is niet bij iedereen even sterk ontwikkeld. Er is momenteel nog één energiecoach actief die het energiespreekuur draait. Juist de mensen die dat extra steuntje nodig hebben om vervolgens heel veel te betekenen door de dingen die ze doen, houden het dan niet vol.

Het Ruilpunt maakt professionele ondersteuning zichtbaar. Deze heeft het afgelopen jaar een kwaliteitsslag gemaakt met de komst van een community builder (8 uur per week). Zoals hierboven beschreven. Ook bij de Werkplaats Textiel vervult de coördinator en

textieldeskundige (4 uur per week) een bepalende rol. Om een project draaiende te houden kunnen enkele uren professionele ondersteuning vaak een groot verschil maken.

Momenteel is er geen verbindende projectleider voor de coördinatie, het onderhouden van het bewonersnetwerk / de deskundigen / het stedelijk en landelijk netwerk, het initiëren en ontwikkelen van nieuwe ideeën en plannen, het opvangen van signalen en daar aandacht en ruimte voor vragen en het zorgdragen voor de kwaliteit van de fysieke plek.

De vragen die er nu liggen zijn: wat is er nodig om de ambities van de Werkplaats Duurzaam waar te kunnen (blijven) maken? En wat is er nodig om de inzet en deskundigheid die er is te bewaken en versterken?

Vooruitzien

De breed geformuleerde doelstelling van de Werkplaats Duurzaam ligt aan de basis van waar we mee bezig zijn: het bevorderen van een duurzame leefomgeving door bewoners te ondersteunen en te inspireren bij hun activiteiten rond de transitie naar klimaatbestendige, energiezuinige en een circulaire samenleving.

We hebben laten zien dat er van 2021 - 2024 een breed scala aan projecten en activiteiten werden ondernomen door en voor bewoners. Bij het terugblikken hiervan hebben we de kracht en ook de kwetsbaarheid ervan beschreven.

In 2025 is er een groep bij elkaar gekomen om tot een gezamenlijk werkplan te komen voor de komende jaren. We hopen hiermee de Werkplaats Duurzaam nog meer gezicht te geven in de wijk en weer nieuwe activiteiten te ontwikkelen.